

Rasbokils kyrka

Rasbokils socken
Uppsala kommun

Renovering av spåntak 2009
Antikvarisk kontrollrapport över utförda arbeten
Johan Dellbeck

Omslagsbild: Rasbokils kyrka efter renovering i augusti 2009 (*DIG007221*). Foto: Johan Dellbeck.

Upplandsmuseets rapportserie 2009:23

ISSN 1654-8280

© Upplandsmuseet 2009

Upplandsmuseet, St Eriks gränd 6, 753 10 UPPSALA

Telefon 018-16 91 00

www.upplandsmuseet.se

Inledning

Under sommaren 2009 har spåntaket på Rasbokils kyrka reparerats. Det är södra takfallet på långhuset som försetts med ny spåntäckning. I samband med fasadrenoveringen 2008 skulle även spåntaket ha renoverats, men det var i så dåligt skick att det var nödvändigt med hel omläggning av spåntaket på södra sidan av långhuset. Detta fick skjutas upp till sommaren 2009.

Administrativa uppgifter.

Objekt: Rasbokils kyrka, Uppland

Länsstyrelsens beslut: 2008-11-14, dnr: 433-16739-08

Byggherre, beställare: Rasbokils församling, Rasbo pastorat

Entreprenör: Kyrktak AB, Norrköping

Antikvarisk kontroll: Johan Dellbeck, Upplandsmuseet

Byggnadshistorik i korthet

Rasbokils kyrka är en typisk uppländsk sockenkyrka från senmedeltiden. Kyrkan är en salkyrka med rektangulärt långhus, samt vapenhus i söder och sakristia i norr. Murarna är byggda av gråsten men gavelröstena har murats i tegel och utsmyckats med blinderingar. Fasaderna är spritputsade och avfärgade i gult samt försedda med slätputsade, vitkalkade omfattningar och blinderingar. Taket är ett högt och brant sadeltak täckt med tjärade furuspån. Kyrkan har mycket ålderdomliga, tjärade vindskivor. Fönstren förstörades på 1700-talet. Rasbokils kyrka har aldrig genomgått några övriga om- eller tillbyggnader.

Invändigt har kyrkan bevarat sina medeltida putsade tegelvalv. Valven och väggarna är rikt dekorerade med målningar i renässansstil utförda omkring år 1520. Målaren som är anonym går under benämningen Rasbokilmästaren. Målningarna togs fram och konserverades vid 1909 års restaurering. Efter denna restaurering har inga egentliga förändringar utförts i kyrkorummet.

Utförda arbeten

Spåntaket revs av på södra sidan av långhuset. De gamla spånen var spruckna och rötskadade. Enligt entreprenören var underbrädningen i gott skick och endast någon enstaka bräda behövde bytas ut. Nyttäckningen utfördes med sågade och kluvna spån av furu, fördoppade i trätjära. Spånen har levererats av Vanhat talot i Keuruu, Finland. De är av hög kvalitet med delvis mycket täta årsringar. Spåntäckningen har utförts som trelagstäckning och spikats med syrafast spik. Efter läggning har taket tjärats en gång med Claessons dalbrända tjära.

På norra sidan av långhustaket har ett antal fästöglor av stål monterats nedanför taknock.

Taket kommer att tjäras en andra gång sommaren 2010.

Antikvariska slutsatser och kommentarer

Omläggningen av spåntaket är väl utförd med traditionella material och metoder som bidrar till att bevara kyrkans kulturhistoriska värden.

*Halva taket är nylagt. Till vänster ligger de gamla spruckna, rötskadade spånen kvar.
DIG005791.*

Det gamla brädundertaket har förmodligen tillkommit under 1900-talets tidiga del. DIG005985

Sågade, kluvna spån med täta årsringar. Fördoppade i trätjära. DIG005792

Spåntäckning pågår. DIG005986

Det nylagda spåntaket på långhusets sydsida. Till vänster ses vapenhusets spåntak. DIG007222